

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ

Голова приймальної комісії
Ректор _____ С.Ф. Марова
«12» березня 2020 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступу на навчання
на базі диплома магістра / спеціаліста
для здобуття вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні
ступеня «**ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ**»
галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності **281 «Публічне управління та адміністрування»**
освітньо-наукова програма «Публічне управління та адміністрування»

Затверджено на засіданні
приймальної комісії.
Протокол № 4 від 10.03.2020 р.

Програма вступного випробування для здобуття вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні ступеня «Доктор філософії» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання на базі ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), а також додаткового випробування – співбесіди для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, що зазначена в дипломі магістра (спеціаліста).

Укладачі:

доктор економічних наук, доцент
завідувач кафедри публічного управління
та адміністрування

А. О. Чечель

кандидат політичних наук, доцент
кафедри публічного управління
та адміністрування

М. І. Зелінська

Гарант освітньо-наукової програми:
доктор економічних наук, доцент
завідувач кафедри публічного управління
та адміністрування

А. О. Чечель

Програму розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри публічного управління та
адміністрування

Протокол від «28» лютого 2020 року № 7.

ПЕРЕДМОВА

Вступне випробування зі спеціальності складається усно у формі іспиту за білетами, що розроблені на основі програми для вступників на навчання для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». У кожному білеті по два питання.

Мета програми вступного випробування зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» полягає в тому, щоб виявити і оцінити рівень знань вступників на навчання для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії.

Основне завдання іспиту: виявлення вмінь вступника використовувати знання в процесі вирішення сучасних проблем публічного управління та адміністрування.

До програми включено найбільш теоретично та практично значущий навчальний матеріал, який структуровано за трьома розділами: «Менеджмент», «Державне та регіональне управління», «Публічна політика».

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування проводиться в письмовій формі.

Тривалість випробування – 2 години (120 хвилин).

Вступне випробування включає 2 теоретичні питання з дисциплін фахового спрямування, кожне з яких оцінюється за шкалою 50 балів.

Відповідь, що оцінюється в 45-50 балів, має відповідати таким вимогам:

– повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;

– повний перелік потрібних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;

– виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні теоретичного матеріалу;

– уміння користуватися методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;

– демонстрація здатності висловлення та аргументування власного відношення до альтернативних поглядів на це питання;

– знання потрібних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим посиланням на них під час розкриття питань, що того потребують;

- засвоєння теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь, що оцінюється в 38-44 бали, має відповідати таким вимогам:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано хоча б одна з цих вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання); або:

– у цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущено значні помилки під час:

а) використання цифрового матеріалу;

б) посилання на конкретні історичні періоди та дати;

в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь, що оцінюється в 13-37 балів, має відповідати таким вимогам:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно допущено дві значні помилки, що визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;

– зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальноновизнаними при відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь;

Відповідь оцінюється в 0-12 балів за таких обставин:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно допущено дві чи більше значних помилок, що визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;

– зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальноновизнаними в разі відсутності у відповіді вступника доказів і раціональних аргументів на їх користь;

– характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки в змісті відповіді, або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Виконання вступних завдань має носити виключно самостійний характер.

Загальна підсумкова оцінка за іспит дорівнює сумі балів, отриманих за відповіді з двох питань.

Оцінювання знань вступників, які складають іспит, здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала переведення кількості балів, отриманих за результатами вступного випробування у оцінку за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання ЄКТС	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	Відмінно	$90 \leq RD \leq 100$
B	Добре	$82 \leq RD < 89$
C		$74 \leq RD < 81$
D		$64 \leq RD < 73$
E	Задовільно	$60 \leq RD < 63$
FX	Незадовільно	$35 \leq RD < 59$
F		$RD < 34$

Приклад типового завдання основного вступного іспиту на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти для здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

1. Інновації формування корпоративної культури в публічному управлінні.
2. Поняття методів публічної політики.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ В РОЗРІЗІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

РОЗДІЛ 1. МЕНЕДЖМЕНТ

Виникнення науки менеджменту та напрямки еволюції управлінської думки. Передумови виникнення науки управління. Підходи до класифікації напрямків розвитку науки управління. Загальна характеристика еволюції наукових підходів до управління організаціями. Ранні теорії менеджменту. Класична теорія менеджменту. Неокласична теорія менеджменту. Кількісна теорія менеджменту. Інтегровані підходи до управління. Сутнісна характеристика процесного, системного та ситуаційного підходів до управління. Сучасні напрямки розвитку науки управління. Організація як об'єкт управління. Поняття «організація». Ознаки та загальні риси організацій як об'єктів управління. Організація як відкрита система. Зовнішнє та внутрішнє середовище організації. Базові моделі організації та відповідні до них концепції управління організацією.

Еволюція поглядів на сутність менеджменту. Співвідношення категорій «управління», «менеджмент», «адміністрування», «керування». Емпіричний підхід до менеджменту. Управління як наука і мистецтво. Цикл менеджменту. Сучасне тлумачення ролі і сутності менеджменту.

Закони, закономірності, принципи та функції менеджменту. Принципи менеджменту (за А. Файолем, принципи сучасного менеджменту). Теорії менеджменту. Принципи ринкової економіки. Менеджмент як система.

Функція планування. Місія та цілі, дерево цілей. Процес стратегічного планування. Елементи організації: обов'язки, повноваження, відповідальність. Делегування повноважень. Побудова організації, організаційне проектування. Елементи організаційних структур, макро- і мікроструктури. Класифікація організаційних структур управління. Принципи та процес побудови структур управління. Мотивація та її основні компоненти. Змістовні та процесуальні теорії мотивації. Поняття та процес контролю. Поняття «контроль» та його місце в системі управління. Етапи процесу контролю. Модель процесу контролю. Види управлінського контролю: попередній; поточний; заключний. Етапи регулювання: зворотний зв'язок, оцінка виконання рішень, корегування рішень.

Сутність і складові процесу управління. Класифікація управлінських рішень, вимоги до їх якості. Етапи процесу вироблення рішень, фактори, що

впливають на процес. Поняття і моделі прийняття рішень. Моделі теорії прийняття рішень: класична; поведінкова; ірраціональна. Процес прийняття рішень. Інтуїтивна та раціональна технології прийняття рішень. Методи творчого пошуку альтернативних варіантів. Класифікація методів обґрунтування управлінських рішень. Інструменти обґрунтування управлінських рішень. Сутнісна характеристика методу «платіжної матриці». Побудова «дерева рішень» та вибір оптимального варіанту.

Система методів: адміністративні, економічні, соціально-психологічні. Ризик в управлінні. Інформаційне забезпечення управління. Поняття і процес комунікації. Види комунікацій, організація комунікаційного процесу. Управління організаційними комунікаціями

Керівництво в організації, форми влади та впливу. Теорії лідерства. Формальне та неформальне лідерство. Стили управління. Адаптивне керівництво. Конфліктні ситуації: різновиди та причини виникнення. Модель і стадії розвитку конфлікту. Управлінський вплив на конфлікт. Природа організаційних змін, різновиди нововведень. Управління змінами, подолання опору. Організаційний розвиток. Природа стресу та управління ним.

Менеджери в організації. Ознаки діяльності менеджера. Розподіл управлінської праці. Сфери менеджменту. Рівні менеджменту. Ролі менеджера в організації за Г. Мінцбергом. Якості, необхідні менеджерам. Перспективна модель менеджера.

Соціальна відповідальність у менеджменті. Етика бізнесу. Культура організації. Поняття «ефективність управління». Підходи до визначення ефективності управління: цільовий; функціональний; композиційний; множинний; поведінковий. Показники ефективності управлінської діяльності. Напрямки підвищення ефективності управління організацією.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Основи менеджменту: підручник. 2-ге вид., випр. та допов. Київ: Академвидав, 2007. 464 с.

2. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: навч. посіб. 3-є вид., допов. і переробл. Львів: Нац. ун-т «Львів. Політехніка» (Інфор.-видав. Центр «ІНТЕЛЕКТ+» Ін-ту післядипл. Освіти); Інтелект-захід, 2007. 384 с.

3. Мазаракі А. А., Мошок Г. Є., Гомба Л. А. та ін. Менеджмент: теорія і практика: навч. посіб. Київ: Атіка, 2007. 564 с.

4. Завадський Й. С. Менеджмент. Київ: ЄУФІМБ, 2000. Т.1. 543 с.

5. Мостенська Т. Л., Новак В. О., Луцький М. Г., Ільєнко О. В. Менеджмент: підручник. 2-ге видання. Київ: Кондор, 2012. 758 с.

6. Менеджмент: навч. посіб. / за ред. С. І. Михайлова. Київ: НУБіП України, 2014. 536 с.

7. Осовська Г. В., Осовський О. А. Основи менеджменту: підручник. Видання 4-е, перероблене і доповнене. Київ: Кондор, 2012. 664 с.

8. Рульєв В. А., Гуткевич С. О. Менеджмент: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2011. 312 с.
9. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: підручник. 2-ге вид., випр., допов. Київ: Академвидав, 2010. 472 с.
10. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: підручник. 2-е вид., випр., доп. Київ: Академвидав, 2007. 576 с.
11. Черваньов Д. Менеджмент: Терміни, тести, вправи, завдання, навчальні конкретні ситуації (кейси), проблематика курсових, випускних, дисертаційних робіт: підручник. ВПЦ Київський університет, 2001. 853 с.
12. Шегда А. В. Основы менеджмента: учеб. пособие. Киев: Изд-во «Знання», КОО, 2013. 514 с.

РОЗДІЛ 2. ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ

Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Державне управління як системне суспільне явище. Системні характеристики державного управління. Теорія систем та управління. Фундаментальні процеси управління: планування, організація, управління, зв'язок. Визначення моделі системи державного управління. Етапи формування моделі системи державного управління на основі системного підходу. Об'єкт державного управління та предмет вивчення.

Основні теорії державного управління: економічна теорія держави; теорія суспільного вибору (суспільний договір, «фіаско держави», мінімізація трансакційних витрат); теорія соціології (теорія держави, соціальна структура суспільства, соціальна мобільність, статус і статусні ролі); теорія менеджменту (теорія раціональної бюрократії, організовані структури управління, розподіл праці в управлінських структурах, державне адміністрування).

Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук, інші науки і галузі знань. Поняття, система та завдання державного та регіонального управління як навчальної дисципліни. Методи вивчення державного та регіонального управління. Мистецтво управління. Структура курсу «Державне та регіональне управління».

Держава як суб'єкт управління суспільними процесами. Сутність сучасної держави. Основні риси держави. Категорія влади. Державна влада як складова державно-владного механізму. Поняття та сутність функцій державного управління. Види функцій державного управління. Реалізація функцій в державному управлінні: основні проблеми.

Державне управління як система, що розвивається. Рівні державного управління: загальнодержавне управління, управління на регіональному та місцевому рівнях. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління. Принципи державного управління, механізми їх прояву і використання.

Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення. Функціональна структура державного управління. Сутність і класифікація функцій державного управління. Характеристика загальних (основних) та

спеціальних (спеціалізованих) функцій. Допоміжні функції. Основні напрями діяльності в системі державного управління.

Поняття та класифікація методів державного управління. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи, їх переваги та недоліки. Економічні методи та їх інструменти. Правові методи. Соціально-психологічні та неформальні методи впливу.

Сутнісні характеристики (риси) організаційної структури державного управління. Унітарна та федеративна організація державного управління. Основи побудови організаційної структури державного управління.

Моделі державного управління: світовий досвід. Структура державного управління у провідних країнах світу: інституційний, функціональний та організаційний аналізи; центральні, регіональні та місцеві органи управління, їх ієрархія, проблеми взаємодії. Використання зарубіжного досвіду державного управління у вітчизняній практиці.

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти. Роль держави у розвитку підприємництва. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Управління зовнішньоекономічним сектором.

Особливості управління соціальною сферою. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та складові політики. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення. Діяльність держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури.

Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Політика як наука, мистецтво і вид діяльності. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації. Національна безпека та державне управління.

Специфіка управління у сфері культури та ідеології. Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості. Державне управління і сфера особистого життя людини.

Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження.

Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади та питання їх класифікації. Уряд і державне управління.

Судова влада у системі державного управління. Поняття і роль судової влади у суспільстві. Судові системи та судові органи. Здійснення судової влади.

Сутність і види контролю у суспільстві. Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності.

Особливості організаційної структури державного управління в зарубіжних країнах.

Регіональне управління: сутність, цілі та специфіка. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика та політика територіально-адміністративних органів. Роль місцевого самоврядування у розвитку регіону.

Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Вплив органів державної влади на промислове і сільськогосподарське виробництво в регіоні, функціонування регіональних ринків. Управління інноваційною діяльністю. Роль державного управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Механізми реалізації регіональної політики держави: інституційно-правові, організаційні, фінансово-економічні, соціально-психологічні. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіону. Державні та регіональні програми. Історичний досвід та особливості функціонування та управління територій із спеціальним статусом.

Регіональне управління та місцеве самоврядування. Поняття та суть місцевого самоврядування. Його основні ознаки та принципи, моделі управління. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку регіону. Централізація та децентралізація влади.

Історичний досвід державного управління в Україні. Конституційна модель розподілу влади в Україні. Верховна Рада та державне управління. Інститут Президента та державне управління. Органи виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади.

Центральні органи виконавчої влади. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Регіональні органи виконавчої влади.

Місцеве самоврядування у державному управлінні України. Проблеми функціонування та напрями реформування.

Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) у системі державного управління. Історія формування і функціонування. Організаційна структура та завдання ЦОВВ, їх права, компетенція, функції.

Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Історичний аспект формування уряду України. Структура та порядок формування Кабінету міністрів України. Функціональні повноваження членів Кабінету міністрів України. Секретаріат Кабінету міністрів України, порядок формування, повноваження. Відповідальність Кабінету міністрів України. Акти Кабінету міністрів України.

Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.

Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальних статусом.

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Особливості здійснення самоврядування в містах Києві та Севастополі.

Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.

Громадянин в державному управлінні. Поняття і основні характеристики громадянства. Права, свободи і обов'язки громадян: система закріплення. Взаємовідносини громадян і органів державного управління.

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів державної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації. Організація як процес і функція управління.

Сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами державної влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

Бюрократія і бюрократизм у державному управлінні: світові тенденції та вітчизняна специфіка.

Поняття ефективності в управлінні. Чинники та критерії ефективності державного управління. Загальна соціальна ефективність державного

управління. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із судовими та правоохоронними органами: органами Служби безпеки України, органами прокуратури, органами внутрішніх справ.

Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Здійснення нагляду за діяльністю об'єднань громадян. Організація роботи із запитамі громадян. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання. Залучення громадськості до участі в управлінні державними і суспільними справами та контролі за функціонуванням органів влади.

Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у сфері управління. Необхідність реформування системи державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формування ефективної системи управління на різних рівнях. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвинутої демократії.

Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні. Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг. Удосконалення механізмів правового захисту громадян у відносинах із органами державної влади. Протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Авер'янов В. Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право. Київ: Юстиніан, 2007. 288 с.
2. Воронкова В. Г. Менеджмент в держаних організаціях: навч. посіб.

Київ: Професіонал, 2004. 256 с.

3. Державна виконавча влада в Україні: формування та функціонування: зб. наук. праць / кол. авт. Н. Р. Нижник. Київ: Вид-во УАДУ, 2010. 224 с.

4. Державне управління в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ, 2009. 432 с.

5. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація / відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. К.: Вид-во УАДУ, 2010. 488 с.

6. Державне управління та адміністративне право в сучасній Україні: актуальні проблеми реформування. Київ: Вид-во УАДУ, 2009. 50 с.

7. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування: монографія / кол. авт.: за ред. О. Ю. Оболенського. Хмельницький: Поділля, 2009. 570 с.

8. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Факт, 2003. 384 с.

9. Європейські принципи державного управління. Київ: Вид-во УАДУ, 2011. 52 с.

10. Желюк Т. Л. Державна служба: навч. посіб. Луцьк : Професіонал, 2000. 558 с.

11. Законодавство України про місцеве самоврядування: зб. законодав. актів: за станом на 5 листоп. 2001р. *Верхов. Рада України*. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2001.

12. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Державне будівництво: місцеве самоврядування: навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 304 с.

13. Круш П. В., Кожем'яченко О. О. Регіональне управління: навч. посіб. / Київ: ЦУЛ, 2007. 248 с.

14. Лазор О. Д. Основи місцевого самоврядування: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2003. 432 с.

15. Малиновський В. Державне управління: навч. посіб. Луцьк: РВВ «Вежа» Вол. держ. ун-ту ім. Л. Українки, 2000. 558 с.

16. Малиновський В. Я. Державне управління: навч. посіб. Луцьк: Вежа, 2010. 558 с.

17. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю. Державне управління: підручник. Київ: Знання, 2009. 582 с.

18. Оболенський О. Ю. Державне управління та державна служба: словникдовідник. Київ: КНЕУ, 2005. 478 с.

19. Оболенський О. Ю. Державна служба: підручник. Київ: КНЕУ. 2006. 472 с.

20. Ординський В. Л., Кисіль З. Р., Ковалів М. В. Управління в органах виконавчої влади: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2008. 296 с.

21. Підвищення ефективності державного управління: стан, перспективи та світовий досвід / за ред. В. М. Князева. Київ: Вид-во УАДУ, 2009. 220 с.

22. Якубовський О. П., Бутирська Т. А. Державна влада і громадянське

суспільство: система взаємодії: монографія. Одеса: ОРГД НАДУ, 2004. 196 с.

РОЗДІЛ 3. ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА

Сутність категорії «публічна політика». Політична наука. Понятійно-категоріальний апарат з питань політики. Теорії та концепції публічної політики. Розвиток політичної думки у світовому контексті. Етапи розвитку політичної думки в Україні. Демократично-народницький напрям політичної думки. Взаємозв'язок політики та управління. Публічне узгодження інтересів держави і суспільства. Політичний простір. Реалізація політики. Поняття «інституту» в політиці та публічному управлінні. Політичні інститути як складові політичної системи. Держава як політичний інститут. Інституціональне середовище. Політична реформа. Публічна сфера.

Політична діяльність. Політичні дії. Політичне життя. Суспільно-політична взаємодія суб'єктів політичного процесу. Форми політичної діяльності. Політична участь. Класифікація політичної участі. Цілі та засоби публічно-управлінської діяльності. Політична система як система управління публічними справами. Структура політичної системи. Суб'єктно-об'єктні відносини. Типи політичних систем. Політичний режим. Структура політичного режиму. Типи політичних режимів. Відносини між державою і партіями. Відносини між партійними лідерами і партійною елітою. Відносини держави і груп тиску. Класифікація політичних режимів. Політичне керівництво. Політична платформа. Політична стратегія. Політична тактика. Особливості вироблення та реалізації політичного курсу. Узгодженість дій публічної влади та громадян. Взаємодія державних органів з громадськістю. Зв'язки з громадськістю. Статус вільних ЗМІ. Зв'язки з пресою. Децентралізація державної влади. Партійна структуризація влади. Легальна політична опозиція. Легальне лобіювання групових інтересів. Влада як суспільний феномен. Політична влада та її основні риси. Політична влада в Україні. Політична корупція в Україні. Фактори, що сприяють розвитку корупції в Україні. Чинники запобігання проявів корупції на основі міжнародного досвіду. Ступінь публічності та відкритість влади суспільству. Джерела формування влади. Рівень публічності влади. Відкритість влади. Публічний контроль за діяльністю органів державної влади.

Політичний процес. Поняття «політичного» та «управлінського рішення». Процес прийняття рішення. Механізм вироблення та ухвалення управлінського рішення. Роль моделювання в процесі прийняття рішення. Модель формування політико-управлінського рішення. Метавизначальний процес. Місія, цілі та цільові пріоритети. Кінцевий результат майбутніх дій. Предмет задоволення потреби в здійсненні дій. Цінності предмета потреби. Зворотній зв'язок. Термін виконання. Умови виконання поставленого завдання. «Дерево рішень». Оцінювання альтернативи. Процедури. Погодження. Резерв часу. Інформаційне забезпечення процесу прийняття політичного рішення.

Організація процесу виконання політичних рішень. Функції: мотивування, регулювання, планування, організування, облікування, контролювання, координування. Формулювання конкретних завдань на основі прийнятого рішення. Вибір цільової функції. Виконання поставлених завдань. Звітування діяльності. Досвід та вплив на ситуацію. Якісні й кількісні характеристики. Ефективність. Вироблення та реалізація рішень у сфері державно-владних відносин. Класифікація політичних рішень. Програмування політичних дій. Політичний документ. Акти і процедури. Організація та структура публічної влади в Україні. Процеси прийняття та виконання політичних рішень на центральному рівні управління. Процеси прийняття та виконання політичних рішень на місцевому рівні управління.

Поняття соціальної організації суспільства. Класичні і сучасні теорії соціальної організації суспільства. Соціальні групи та соціальні інститути. Соціальна структура суспільства. Соціальна нерівність і соціальна стратифікація. Соціальна мобільність і соціальний розвиток. Територіальний розвиток соціальної інфраструктури. Механізми формування та реалізації соціальної політики. Мета, завдання, об'єкти, суб'єкти та принципи соціальної політики. Моделі та основні напрями соціальної політики. Соціальна безпека і соціальні ризики. Формування єдиного гуманітарного простору в системі пріоритетів державної гуманітарної політики в Україні. Поняття та структура єдиного гуманітарного простору. Національна ідентичність як показник цілісності і повноти гуманітарного простору. Управління соціо-гуманітарним розвитком на місцевому рівні. Основні напрями та завдання соціально-гуманітарної політики країни. Розвиток соціо-гуманітарної сфери на регіональному рівні.

Природа, сутність, системні характеристики парламентаризму. Парламент та його основні функції. Структура парламенту. Формування палат. Статус депутата. Пряма і представницька демократія. Базові філософсько-світоглядні ідеї теорій парламентаризму. Генеза та еволюція парламентаризму (від античності до сучасності). Витоки, становлення та розвиток представницької влади в Україні. Політичні реформи в Україні кінця ХХ – початку ХХІ ст. та метаморфози сучасного вітчизняного парламентаризму. Парламентські процедури та законотворчий процес. Парламентське право. Законодавчі ініціативи. Публікація закону. Законодавче оформлення діяльності партії в парламенті. Типологія партій. Парламентська коаліція та опозиція. Виборча система. Механізми та процедури, пов'язані із формуванням органів влади. Структура виборчої системи. Судова влада. Судові органи.

Підходи до аналізу публічної політики. Різноманіття аналітичних підходів до дослідження публічної політики. Аналіз політичної культури України. Політична культура. Сутність і структура політичної культури. Риси і типи політичної культури. Аналіз політичної культури України. Політична поведінка. Процес публічної політики та його суб'єкти. Форми взаємодії публічної політики. Аналіз процесу публічної політики в Україні.

Політичні конфлікти. Конфліктна стадія. Розв'язання конфлікту. Аналіз політичної реформи. Прискорення процесу демократизації в Україні. Рівень підтримки демократії в Україні. Середовище вироблення публічної політики. Цикл вироблення публічної політики. Аналіз стейкхолдерів та консультації з громадськістю у виробленні публічної політики. Вироблення рекомендацій замовникам аналізу публічної політики. Вибір найоптимальніших альтернатив. Компаративний аналіз публічної політики. Забезпечення суспільного інтересу.

Моніторинг публічної політики. Механізм реалізації та оцінювання публічної політики. Роль аналітичного документа в процесі вироблення публічної політики. Основні види аналітичних документів. Структура аналітичного документу. Етапи підготовки аналітичних документів. Політичні міжнародні відносини. Форми міжнародної взаємодії. Національні інтереси. Геополітичний аспект національних інтересів. Внутрішньополітичний аспект національних інтересів. Аналіз України як суб'єкта міжнародних відносин. Міжнародна політика України. Безпекова складова публічної політики України. Україна і Європа: порівняльний аналіз форм політичної участі населення. Дослідження процесу публічної політики в Україні. Основні методи дослідження. Стратегічний та робочі плани дослідження. Етапи підготовки дослідження. Узгодження організаційних питань. Підготовка первинної інформації. Аналіз результатів дослідження. Формулювання висновків і рекомендацій. Рушійні сили суспільно-політичного розвитку незалежної України. Суб'єкти суспільного життя. Політична свідомість. Альтернативні ідеї змін. Стратегічні напрямки політики добробуту населення. Моніторинг політики реформ в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Вавринчук В. П. Політологічні аспекти державного управління: навч. посіб. Поліграфіст-2. 2012.
3. Громадська Н. А. Державна політика: аналіз та механізми впровадження: метод. реком.: Вид-во ЧДУ. 2011.
4. Державна політика в соціо-гуманітарній сфері: підручник / авт. кол.: В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін.; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. Київ: НАДУ, 2010. 284 с.
5. Концепція розвитку електронного урядування в Україні. Київ: Відродження. 2009.
6. Технологія прийняття управлінських рішень: навч. посіб. / уклад. В. Д. Бакуменко. Київ: Вид-во НАДУ, 2007. 20 с.
7. Томахів В. Я. Політологічні аспекти державного управління: навч. метод. посіб. ТНЕУ. 2012.
8. Телешун С. О., Титаренко О. Р., Рейтерович І. В. Основи інформаційноаналітичної діяльності в публічному управлінні: навч. посіб. Київ:

НАДУ, 2009. 168 с.

9. Купрій В., Паливода Л. Громадська експертиза та громадський моніторинг діяльності органів влади: навч. посіб. Київ: Макрос, 2011. 200 с.

10. Лук'яненко І., Сидорович М. Бюджетно-податкова політика України: нові виклики: монографія. Київ: НаУКМА, 2014. 229 с.

11. Налагодження механізмів взаємодії уряду з неурядовими громадськими організаціями: наук.-метод. розробка / авт. кол. С. А. Чукут (наук. кер.), та ін.; Київ: НАДУ, 2010. 64 с.

12. Неліпа Д. В. Організаційно-правові засади державної служби в Україні: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.

**ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ІСПИТУ – СПІВБЕСІДИ
для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності),
ніж та, що зазначена у дипломі магістра (спеціаліста)**

Передмова

Згідно Правил прийому до Донецького державного університету управління у 2020 р. вступникам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, що зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), призначається додаткове вступне випробування у формі співбесіди, яку приймає предметна комісія зі спеціальності перед вступним іспитом зі спеціальності з метою оцінювання базових знань, умінь та навичок вступника зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Критерії оцінювання

Оцінювання додаткового вступного випробування – співбесіди для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), відбувається за двобальною шкалою: «склав» / «не склав».

Відповідь зараховується з оцінкою «склав» у таких випадках:

- вступник дає розгорнуту та теоретично правильну відповідь на поставлене питання, послідовно, логічно, обґрунтовано, безпомилково викладає матеріал, може навести впевнено і правильно приклади для більшої повноти відповіді;
- вступник володіє знаннями на рівні попереднього пункту, але допускає окремі несуттєві помилки, робить помилки у формулюванні окремих понять і категорій;
- вступник дає неповну відповідь на поставлене питання, допускає помилки, спрощено викладає матеріал.

Відповідь зараховується з оцінкою «не склав» у таких випадках:

- вступник дає неправильну відповідь, допускає суттєві помилки, показує поверхові знання і розуміння основного програмного матеріалу, непослідовно викладає матеріал, невміло робить узагальнення та висновки;
- вступник не відповідає на поставлене питання, а також на уточнюючі питання членів комісії.

Вступники, знання яких було оцінено як «не склав», до участі в наступних вступних випробуваннях не допускаються.

Перелік питань до додаткового вступного іспиту-співбесіди:

1. Політичні інститути.
2. Районні й обласні держадміністрації.

3. Компетенції виконавчих органів.
4. Особливий статус органів місцевого самоврядування.
5. Партійна система в Україні.
6. Політичні партії.
7. Демократичні конкурентоспроможні партії.
8. Вибори народних депутатів України.
9. Вибори депутатів та сільських, селищних, міських голів.
10. Пріоритети та цілі політики регіонального розвитку.
11. державна стратегія регіонального розвитку.
12. Законодавство у сфері регіонального розвитку.
13. Правові засади формування політики регіонального розвитку.
14. Поняття та сутність місцевого самоврядування.
15. Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади.
16. Концепції місцевого самоврядування.
17. Основні сутнісні ознаки місцевого самоврядування.
18. Принципи місцевого самоврядування.
19. Моделі місцевого самоврядування.
20. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.
21. Місцеве самоврядування та громадянське суспільство
22. Система місцевого самоврядування
23. Компетенції органів місцевого самоврядування
24. Повноваження органів місцевого самоврядування.
25. Відповідальність органів місцевого самоврядування.
26. Специфіка феномену спроможності територіальних громад.
27. Політика об'єднання та співробітництва територіальних громад.
28. Алгоритми формування спроможних територіальних громад.
29. Поняття соціальної організації суспільства.
30. Класичні і сучасні теорії соціальної організації суспільства.
31. Соціальні групи та соціальні інститути.
32. Соціальна структура суспільства.
33. Соціальна нерівність і соціальна стратифікація.
34. Соціальна мобільність і соціальний розвиток.
35. Територіальний розвиток соціальної інфраструктури.
36. Мета, завдання, об'єкти, суб'єкти та принципи соціальної політики.
37. Моделі та основні напрями соціальної політики.
38. Механізми формування та реалізації соціальної політики.
39. Соціальна безпека і соціальні ризики.
40. Поняття та структура єдиного гуманітарного простору.
41. Формування єдиного гуманітарного простору.
42. Національна ідентичність.
43. Основні напрями соціально-гуманітарної політики країни.
44. Завдання соціально-гуманітарної політики країни.

Рекомендована література:

1. Авер'янов В. Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право. Київ: Юстиніан, 2007. 288 с.
2. Вавринчук В. П. Політологічні аспекти державного управління: навч. посіб. Поліграфіст-2. 2012.
3. Державна політика в соціо-гуманітарній сфері: підручник / авт. кол.: В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін.; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. Київ: НАДУ, 2010. 284 с.
4. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / І. І. Бодрова та ін. ; за ред. С. Г. Серьогіної ; 4-те вид., переробл. та допов. Харків : Право, 2017. 392 с.
5. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст.голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
6. Державне управління в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ, 2009. 432 с.
7. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація / відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. К.: Вид-во УАДУ, 2010. 488 с.
8. Технологія прийняття управлінських рішень: навч. посіб. / уклад. В. Д. Бакуменко. Київ: Вид-во НАДУ, 2007. 20 с.